

ÜNİVERSİTE SINAVLARINA HAZIRLIK

TYT·AYT

Bütün kitaplar cepte, tablette, masanda

KONU ÖZETLERİ

HIZ KAZANDIRAN TEKNİKLER

YENİ NESİL ÖZGÜN SORULAR

PRATİK BİLGİLER



VIDEO
ÇÖZÜMLÜ



AKILLI TAHTAYA
UYUMLU



MEB
ÖĞRETİM PROGRAMI VE
ÖSYM SORU TARZINA GÖRE
HAZIRLANMIŞTIR

TAMAMI VIDEO ÇÖZÜMLÜ

FELSEFE GRUBU SORU BANKASI

Arti - Yapay
Zekâ Asistan

Dijital Öğrenme
Ayak İzi

Hibrit Kitap
Teknolojisi



QR KODU OKUTARAK
HİBRİT KİTABA ULAŞABİLİRSİNİZ



PEGEM YAYINLARI

TAMAMI VİDEO ÇÖZÜMLÜ FELSEFE GRUBU SORU BANKASI

KOMİSYON

ISBN 978-625-6829-16-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayinevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

2. Baskı: Ankara

Proje-Yayın: Nilay Balin
Dizgi-Grafik Tasarım: Arzu Orhan Kaya
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Repro Bir Mat. Kağ. Rek. Tas. Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA
0.312 395 20 29

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa - Sertifika No: 47381

İLETİŞİM



Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara



Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60



www.pegem.net



pegem@pegem.net



0538 594 92 40



[pegemakademi](https://www.instagram.com/pegemakademi)

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;



- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.
- 3 Video çözümleri görebilir.

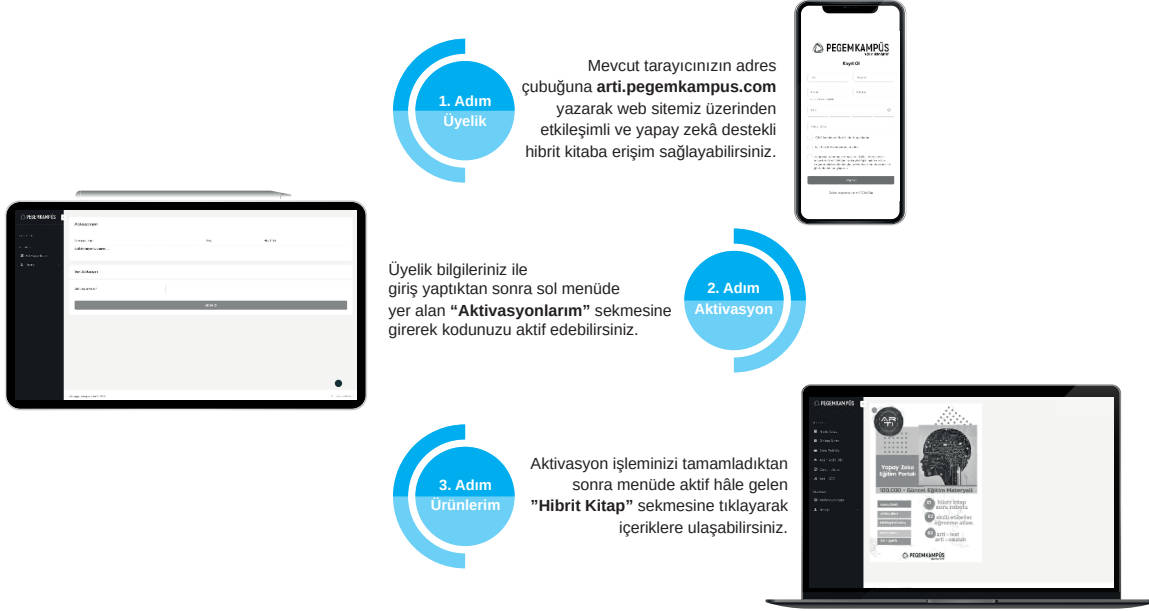


Arti - ASİSTAN

- 1 Kullanıcılar hibrit kitapta çözdükleri sorular sonrasında Arti - ASİSTAN sekmesinde öğrenme durumlarına dair anahtar kelimeler ile başarılı/başarısız oldukları konuları detaylı olarak görüntüleyebilir.

Yapay zekâ, soruları çözmeye başladıkları andan itibaren kullanıcıların başarı durumlarını tespit edecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden hibrit kitabınıza ve soru robotunuza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:



Aktivasyon kodu kitabımızın ilk sayfasında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 30.08.2024 tarihine kadar geçerlidir.
Hibrit kitaplara kasım ayı itibarıyla erişim sağlanacaktır.



Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

Felsefe	1
↳ Felsefeyi Tanıma.....	2
↳ Felsefe ile Düşünme.....	8
↳ Felsefenin Temel Konuları ve Problemleri.....	16
↳ Felsefi Okuma Yazma.....	46
↳ MÖ 6. Yüzyıl – MS 2. Yüzyıl Felsefesi.....	52
↳ MS 2. Yüzyıl – MS 15. Yüzyıl Felsefesi.....	61
↳ 15. Yüzyıl – 17. Yüzyıl Felsefesi.....	70
↳ 18. Yüzyıl – 19. Yüzyıl Felsefesi.....	77
↳ 20. Yüzyıl Felsefesi.....	85
Psikoloji	92
↳ Psikoloji Bilimini Tanıyalım.....	93
↳ Psikolojinin Temel Süreçleri.....	99
↳ Öğrenme – Bellek – Düşünme.....	114
↳ Ruh Sağlığının Temelleri.....	130
Sosyoloji	148
↳ Sosyolojinin Alanı.....	149
↳ Birey ve Toplum.....	158
↳ Toplumsal Yapı.....	167
↳ Toplumsal Değişme ve Gelişme.....	173
↳ Kültür.....	180
↳ Toplumsal Kurumlar.....	188
Mantık	205
↳ Mantığa Giriş.....	206
↳ Klasik Mantık.....	215
↳ Kıyas.....	239
↳ Mantık ve Dil.....	246
↳ Sembolik Mantık.....	252
Cevap Anahtarı	274

FELSEFE

Felsefeyi Tanıma

Felsefe İle Düşünme

Felsefenin Temel Konuları ve Problemleri

Felsefi Okuma ve Yazma

MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi

MS 2. Yüzyıl - MS 15. Yüzyıl Felsefesi

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesi

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi

20. Yüzyıl Felsefesi

1. Felsefenin Anlamı

Felsefe; Yunanca Philo (sevgi) - sophia (hikmet, bilgelik) kelimelerinden oluşan Philosophia "bilgelik sevgisi" anlamına gelmektedir. Philosophia (felsefe), durup dinlenmeden bilgiye ulaşma eylemidir.

2. Filozoflara Göre Felsefe Tanımları

Sokrates: "Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir."

Platon: "Doğruyu bulma yolunda, düşünsel (idealist) bir çalışmadır."

T. Hobbes: "Felsefe yapmak doğru düşünmektir."

Karl Jaspers: "Felsefe yolda olmaktadır."

3. Felsefi Düşüncenin Özellikleri

- Felsefe sistemli ve tutarlıdır.
- Evrensel bir etkinliktir.
- Felsefi düşünce, eleştirel bir düşüncedir
- Temelinde soru sormak merak etmek vardır.
- Felsefede soru sorma cevaptan daha değerlidir.
- Felsefede amaç, bilginin aranmasıdır.
- Felsefe çağın koşullarından etkilenir ve onu etkiler.
- Felsefe varlığı bütün olarak ele alır.
- Felsefe aklın ürünüdür. Rasyoneldir.
- Felsefe subjektiftir.
- Felsefe sürekli ve kesintisiz bir araştırma etkinliği olduğu için bitmişlik yoktur.
- Felsefe kümülatiftir.
- Felsefe refleksif bir düşünce faaliyetidir.
- Felsefe rölatiftir.

4. Felsefenin İnsan ve Toplum Hayatındaki Rolü

BİREY İÇİN

Kendini tanıyabilmesi

Farklı fikirlere açık olabilmesi

Ön yargılardan uzak durabilmesi

Yeni fikirler oluşturabilmesi

Özgürce düşünebilmesi

Çok yönlü bakış kazanabilmesi

Bilimli bir insan olunabilmesi

İnsanların kendi hayatlarına yön verebilmesi

Sonuçların değerlendirilmesi

TOPLUM İÇİN

Ortak bir kültürün oluşması

Farklı toplulukların bir arada yaşaması

Toplumsal grupların birbiri hakkındaki ön yargıların giderilmesi

Bilgi toplumu olması

İnsanların kendini özgürce ifade edebileceği bir toplum oluşturulması

Bilimlerin gelişmesi

Demokrasi bilinci kazanmış bir toplum olunması

Toplumların geleceğinin planlanması

Akla ve iradeye değer veren bir toplum olunması

TEST - 1

1. Bilgelik; değer, bilgi, ahlak, din ve varlık gibi pek çok konu üzerine tam bir bilginin ortaya çıkması ve insanın böyle bir bilgiye sahip olabilecek ölçüde olgunluğa kavuşmasını ifade eder. Ancak felsefenin böyle bir iddiası yoktur. O, bilgeliği daha farklı tanımlar.

Buna göre felsefenin bilgeliğe yüklediği anlam aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hayatın her alanında kesin olan noktaları yakalamaktır.
B) Bilgiyi sevmek, ona yönelmek ve onu aramaktır.
C) Hiçbir zaman sorulara kesin cevaplar bulamamaktadır.
D) Felsefe yapabilmek için ulaşılmaması gereken noktadır.
E) Değişik konulardaki sorulara mutlak cevaplar bulmaktır.

2. Felsefenin konu alanına giren varlık, bilgi ve değer problemleri, yüzyıllardan beri pek çok düşünürün üzerinde durduğu tüm insanlığı ilgilendiren nitelikte problemlerdir.

Bu durum felsefi bilginin sahip olduğu özelliklerden hangisini ifade etmektedir?

- A) Objektif olma
B) Öznel olma
C) Düzenli olma
D) Evrensel olma
E) Eleştirel olma

3. Felsefe, geleneksel ve hatta dogmatik sınırlar içerisinde kalmadan, varlığı bir bütün olarak eleştiri süzgecinden geçirecek açıklamaya çalışır. Konusu içinde, bilimlerin açıklamaları da yer alır. Onun tüm amacı bilmek ve anlamak arzusudur.

Bu açıklamaya göre felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Felsefe, varlığı eleştirel bir bakış açısıyla inceler.
B) Felsefe, bilme arzusuyla varlıklara bütünsel olarak yaklaşır.
C) Felsefe sorgulayıcı ve eleştirel nitelikli bir bilme çabasıdır.
D) Felsefe özgür düşünceyi savunur ve dogmalara karşı çıkar.
E) Felsefe bilimlerin sonuçlarını esas alarak kesin bilgiler elde etmeyi sağlar.

4. Felsefenin görevi, insanlık için özlenen ya da ideal olan bir yeni yaşam kurgulamaktır. Bu konu ne bilim insanlarının ne de siyasilerin eline bırakılmayacak kadar önemli bir konudur. Çünkü ahlak, değerler, yeni ve mutlu bir yaşam konusunda bilim insanları yargıda bulunmayacak kadar objektif, siyasiler ise bu konulara zaman ayırmayacak kadar meşguldür.

Bu parçada felsefeye yüklenen görevi ifade eden yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlık için mevcut durumdan daha olumlu bir gelecek arama
B) Bilimlere yeni araştırma konuları bulmaya çalışma
C) Bilim insanlarının uyması gereken bilimsel ilkeleri belirleme
D) Özgür düşünmenin koşullarını geliştirme ve belirleme
E) Siyaseti halka indirgeyerek herkesin ilgi alanında yer almasını sağlama

P
E
G
E
M
Y
A
Y
I
N
L
A
R
I

5.

- Felsefe yapmak doğru düşünmektir. (Hobbes)
- Felsefe inanılanı anlamaya çalışmaktır. (Anselmus)
- Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir. (Sokrates)
- Felsefe, mutlu bir yaşam sağlamak için tutarlı eylemsel bir sistemdir. (Epikuros)

Buna göre filozofların "Felsefe nedir?" sorusuna farklı yanıtlar vermeleri aşağıdaki özelliklerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Sistemli olma
B) Objektif olma
C) Subjektif olma
D) Genelgeçer olma
E) Evrensel olma

6. Felsefe terimi, phileosophia kavramına karşılık gelir. Genel olarak felsefe; varlık, bilgi, değer alanlarıyla ilgili soruları akla uygun ve eleştirel biçimde değerlendirip evrenin varoluşunu anlama ve açıklama çabası olarak görülebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "phileosophia" kavramının etimolojik anlamıdır?

- A) Bilge olma
- B) Yol gösterme
- C) Bilgelik yolu
- D) Bilgelik sevgisi
- E) Bilgi hâkimiyeti

7. Felsefe, hiç kesintiye uğramayan bir düşünme etkinliğidir. Temel disiplinleri olan varlık, bilgi ve değer alanlarında sorular yapar. Asla verilen cevaplarla yetinmeyip yeni sorular sorup cevaplar arayarak kendisini sürekli olarak yeniler.

Parçada felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Akla ve mantığa dayalı olma
- B) Kesin bilgiye ulaşmaya çalışma
- C) Evrensel nitelikte olma
- D) Sistemli ve tutarlı olma
- E) Bitip tükenmeyen bir yapıda olma

8. Felsefe; varlık, ahlak, bilgi, güzellik, din, bilim, siyaset, insan, doğa gibi konularla ilgilenmiş ve bu konulara ilişkin sorulara cevaplar bulmaya çalışmıştır.

Bu durum felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisini ifade etmektedir?

- A) Subjektif olma
- B) Tutarlı olma
- C) Bütüncül olma
- D) Genelgeçer olma
- E) Evrensel olma

9.

- İbni Sina'ya göre felsefenin veya hikmetin amacı nesnelerin hakikatlerini bir insanın ulaşabileceği kadar bilmesidir.
- El Kindi 'ye göre felsefe ya da hikmet, değer ve merite yönünden sanatların en üstünüdür.

Buna göre İbni Sina ve El Kindi'nin verilen görüşlerinin ortak özelliği için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İslam filozofları felsefeden çok hikmet kavramına önem vermişlerdir.
- B) Felsefeyi insan aklına, hikmeti ise vahiy gibi ilahi bir kaynağa dayandırmışlardır.
- C) Kendilerini bilgileri kendisinde bulunduran hikmet sahibi kimse olarak tanıtmışlardır.
- D) Hikmet kavramının kullanımı sözü geçen filozoflardan sonra yaygınlaşmaya başlamıştır.
- E) Hikmet ile felsefeyi birbirinden bağımsız değil aynı anlamda kullanmışlardır.

10.

- Her felsefi görüş bir yönüyle kendisinden önceki filozofların görüşlerinden oldukça farklı bir bakış açısını yansıtır. Bu nedenle felsefe için bilimlerde olduğu gibi genelgeçer doğrulara rastlamak hemen hemen olanaksızdır.

Bu açıklama felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaya yöneliktir?

- A) Doğru bilgiye ulaşmayı amaçlama
- B) Subjektif bir bakışa sahip olma
- C) Özü sorgulamayı amaçlama
- D) Kendi içinde tutarlı olma
- E) Akla dayalı, rasyonel olma

TEST - 2

1. Felsefeyle ilgilenen bazı kişiler, felsefeden, felsefenin amaçlarının çok daha ötesinde şeyler beklerler. Onlara göre felsefe kendilerine hayatın anlamını göstermeli, onları zor durumlardan kurtarmalı ve varoluşlarının her boyutunu açıklamalıdır. Evet felsefeyle uğraşmak hayatlarımıza dair temel problemleri aydınlığa kavuşturabilse de bu beklenenler felsefenin ne işlevidir ne de varoluş amacı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefi düşünüşün temellerini o düşünüşün içinde doğduğu toplumda aramak gerekir.
- B) Felsefe, insanlar temel ihtiyaçlarını karşılayıp başka uğraşlar için fırsat bulabildiklerinde başlar.
- C) Felsefenin tek amacı bilme ve anlama ihtiyacına cevap vermektir.
- D) Felsefe yalnız mantık ilkelerinden yararlanarak yola çıkılan sorunları çözebilir.
- E) Felsefe yaşamı anlamlandırma konusunda yol gösterebilir ancak amacı bireysel sorunlarımızı çözmek değildir.
2. Felsefe kendilerine “Ben kimim?” sorusunu soran ve varlık, ahlak, bilgi, değer gibi pek çok şeyin anlamıyla yüzeysel olarak değil yoğun bir şekilde ilgilenen insanların gerçekleştirdikleri, üst düzey bir etkinliktir.

Parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe insan hayatını kolaylaştırmak için yapılır.
- B) Her felsefi sistem filozofun birikimsel düşüncesini taşır.
- C) Felsefe, insan, doğa, evren üzerinde derinlemesine düşünme etkinliğidir.
- D) Felsefede soru sormak cevap bulmaktan daha önemlidir.
- E) Felsefe hem sorunun hem de yanıtının incelenmesiyle yapılır.

3. Felsefi bilgiyi veya felsefeyi anlamaya çalışırken yapılması gereken en iyi şey, tarih boyunca kendilerine filozof denilen kişilerin yaptıkları işlere bakmak olacaktır.

Buna göre parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefe kendi içinde tutarlı bir uğraştır.
- B) Filozofların eleştirici bir tavır içinde olması gerekir.
- C) Felsefe kendi düşünce tarihinden bağımsız değildir.
- D) Felsefe merak duygusunu gidermeye çalışır.
- E) Felsefe dünyamızı genişleterek gerçeği görme ihtiyacımızı karşılar.

4. Kendisine sunulan malzemeyi hiç irdelemeyen, onu olduğu gibi kabul eden bir tutum, felsefi tavrı benimseyen bir kimse için söz konusu olamaz.

Burada felsefi tavrı benimseyen bir kişinin hangi özelliğe sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır?

- A) Bilme isteğini karşılamaya hevesli olma
- B) Mutlak kabullere ulaşmak isteme
- C) Sorunlar karşısında kişisel ve yaratıcı olma
- D) Sistemli ve düzenli çalışmalar ortaya koyma
- E) Verileri eleştirel aklın süzgecinden geçirme

5. Felsefe ortaya çıktığı ve insanlar arasında yayılmaya başladığı andan beri onlara yaşamayı öğreten en genel düşünceler bütünü olmuştur. Ancak ne tuhaftır ki içinde bulunduğu modern çağda felsefe, insanlar arasında ne pratik ne de teorik hiçbir değeri olmayan boş laf kalabalıkları olarak algılanmakta ve atıl bir duruma düşürülmeye çalışılmaktadır.

Buna göre parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günümüzde felsefenin asıl amacı ve değeri anlaşılama-
maktadır.
- B) Felsefe hayatın temel sorunlarına asla yaklaşmamaktadır.
- C) Felsefe evrensellikten uzak olduğu için boş görülmektedir.
- D) Felsefe ile uğraşmak insanı gerçeklerden uzaklaştırdığı için gereksizdir.
- E) Felsefe göreceli bir etkinlik olduğu için onunla uğraşmak nafile bir çabadır.

6. Felsefenin amacı, onunla ilgilenen kimselere salt teorik bilgiler vermek değildir. Felsefe aynı zamanda kişilere doğru davranışlarda bulunmayı, insan hak ve özgürlüklerini, değer yargılarını ve ahlaklı yaşamının yollarını da göstermek ister. **Buna göre parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?**
- A) Felsefe; insanı, varlığı ve evreni anlama çabasıdır.
 B) Felsefe, hakikate ulaşma çabası ile insanı bilinmezliklerden kurtarır.
 C) Felsefenin sadece bilme değil, davranışları dönüştürme gibi bir amacı da vardır.
 D) Felsefenin en büyük işlevi insana hayatı sevdirmesidir.
 E) Felsefe, yalnızca insana dair her şeyle ilgilenir.

7. "Felsefenin işlevi nedir?" veya "Felsefe bizim ne işimize yarar?" gibi sorular felsefe derslerinin başlangıcında birçok öğrencinin zihnini meşgul eder. İnsan, soru sormadan, merak etmeden, düşünmeden yaşayamayacağına göre felsefenin her çağda yerine getireceği bir işlevi elbette ki olacaktır. **Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin zihnini meşgul eden soruya verilecek olan yanıtlardan değildir?**
- A) İnsanların kendi hayatlarına yön verebilmesine yardımcı olma
 B) Olgu ve olayları akıl yoluyla çözümleyebilme becerisi kazandırma
 C) Bireylere çok yönlü bakış ve dogmatik bir tavır kazandırma
 D) Kişilerin ön yargılardan uzak durabilmesi için ufkunu açma
 E) Kendini tanıyabilme ve yeni fikirler oluşturabilmeyi sağlama

8. I. Günlük çıkarılara yönelik akıl yürütmeler
 II. Bir olaya karşı verilen ani tepkiler
 III. Dürtülere-güdülere dayalı çağrışımlar
 IV. Basit kanaatler veya ön yargılar
 V. Akıl ilkeleri ve akıl yürütme kurallarına uygun yargılar

Numaralandırılmış düşünme yapılarından hangileri felsefi düşünme tarzına örnek verilebilir?

- A) V B) IV C) III D) II E) I

9. Felsefe denildiğinde akla İlk Çağ'dan günümüze varlık, bilgi, değer vb. alanlara dair sorular sorup yanıtlar arayan bütünlükçü bir yaklaşım ve sorgulama etkinliği gelir. **Aşağıdakilerden hangisi felsefenin sorduğu sorulardan biri değildir?**
- A) Doğru bilgiyi elde etmek mümkün müdür?
 B) Maddenin temel yapı taşları nelerdir?
 C) İdeal bir yönetim biçimi var mıdır?
 D) Bilimsel yöntem nedir, aşamaları nelerdir?
 E) Varlık tek midir, çok mudur?

10. "Felsefe nedir?" sorusuna cevap vermeden önce, onun günümüze kadar gelen serüveninde çok çeşitli anlamlar kazandığını belirtmek gerekir.

Bu durum felsefenin temel niteliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Şüphe duyma ile başlama
 B) Kendi içinde bir tutarlılığa sahip olma
 C) Subjektif bir etkinlik olma
 D) Sorulardan çok cevapları önemseme
 E) Merak ve hayrete dayanma

11. Felsefenin bireysel ve toplumsal işlevleri vardır.

- I. Farklı toplulukların bir arada yaşamasına imkân sunması
 II. Demokrasi bilinci kazanmış bir toplum olunması için çalışması
 III. İnsanın bilinçli bir varlık olarak yaşamını kendi ellerine alabilmesi için yol göstermesi
 IV. Bireyleri çok yönlü ve ayrıntılı düşünebilen, anlama ve açıklama becerileri yüksek hâle getirmesi
 V. Bireylerin olgu ve olayları akıl yoluyla çözümleyebilmesini sağlaması

Numaralandırılmış öncüllerden hangileri felsefenin toplumsal işlevlerine örnektir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
 D) IV ve V E) I ve V

Düşünme ve Akıl Yürütme ile İlgili Kavramlar

1. Görüş

Olaylar, düşünceler ya da nesnelere üzerinde geliştirilen anlayış, değer ve yargılardır.

- En güzel renk kırmızıdır.
- Özlem güzel bir kızdır.
- En zor ders fen bilimleridir.

2. Argüman

Bir görüşü desteklemek ve doğrulamak amacıyla ileri sürülen düşünce, kendi içinde tutarlı olan iddia, kanıtlanabilir ifadeler ile sunulan tez anlamına gelir.

3. Önerme

Mantıkta bir yargı bildiren, doğruluk değeri olan cümlelerdir.

- "Platon idealist bir filozoftur." cümlesi bir önermedir ve doğruluk değeri doğrudur.
- "İzmir, Doğu Anadolu bölgesinde yer alır." cümlesi bir önermedir ve doğruluk değeri yanlıştır.

4. Temellendirme

İleri sürülen herhangi bir düşünce için gerekçe ya da dayanak sunma işidir. Felsefedeki temellendirme, bilimlerde ispat ve kanıt anlamındadır.

5. Tümevarım

Özel önermeden genel önermeye giden bir akıl yürütme türüdür.

- Çinko ısıtılınca genişir.
- Bakır ısıtılınca genişir.
- O hâlde tüm madenler ısıtılınca genişir.

6. Tümdengelim

Genelden özele, bütünden parçaya gidilerek oluşturulan akıl yürütme türüdür.

- Tüm kuşlar uçar.
- Serçe bir kuştur.
- O hâlde serçe de uçar.

7. Analoji

İki farklı önerme arasındaki benzerlik veya benzerliklerden yola çıkılarak birisi için geçerli olan şeyin diğeri içinde geçerli olmasının öne sürülmesidir. Burada özelden özele doğru bir yol izlenir.

⇒ Dünya ve Mars kendi çevresi etrafında döner.

Dünya'da gece ve gündüz oluşur.

O hâlde Mars'ta da gece ve gündüz oluşur.

8. Tutarlılık

Akıl ve mantık ilkeleri ile uyumlu olma durumudur.

⇒ İyi bir üniversite kazanmak isteyen öğrencinin derslere devam etmesi, not tutması, test çözmesi tutarlı olduğunu gösterir.

9. Çelişiklik

Aralarında çelişme bulunan önermeler, yargılar, kavramlar, terimlerdir.

⇒ "Kitap okumayı çok severim." diyen birinin hiç kitap okumaması.

10. Gerçeklik

Nesnelerin insan zihninden bağımsız olarak dış dünyada bulunmasıdır.

⇒ Kitap, kedi, insan birer gerçeklik örneğidir.

11. Doğruluk

İleri sürülen yargının, düşüncenin gerçeklikle uyuşması durumudur.

⇒ "Su 100 derecede kaynar." yargısı suyun 100 derecede kaynaması olgusunun gerçekliği test edildiğinde doğrulanır. Ancak felsefi sistemler, bilimde olduğu gibi deneysel olarak test edilerek doğrulanamaz.

TEST - 1

1. Zihnin, birbiriyle ilişkili önermelerden yeni bir önerme çıkarmasına akıl yürütme denir. En yaygın akıl yürütme biçimleri tümdengelim, tümevarım ve analogidir.

Aşağıdakilerden hangisi tümevarım türünde akıl yürütme türünün bir özelliğidir?

- A) Tümel bir önermeden tümel başka bir önerme çıkarmaktır.
 B) Tümel bir önermeden tikel bir önermeyi çıkararak akıl yürütme biçimidir.
 C) Tek tek olay ve olgulardan genel yasalara ulaşma işidir.
 D) İki farklı önerme arasındaki benzerliklere dayanarak çıkarım yapma işlemidir.
 E) Bu tür akıl yürütmeler yalnızca bütün, tüm, hepsi ifadeleriyle yapılır.

2. Bütün canlılar ölümlüdür.

Yılan canlıdır.

O hâlde, yılan ölümlüdür.

Yukarıda verilen örnekte akıl yürütme türlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Tümdengelim B) Tümevarım C) Analogi
 D) Benzeşim E) Argüman

3. Papağanlar hayvandır ve kanı vardır.

Maymunlar hayvandır ve kanı vardır.

İnekler hayvandır ve kanı vardır.

Öyleyse bütün hayvanların kanı vardır.

Yukarıda verilen örnekte akıl yürütme türlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Tümevarım B) Analogi
 C) Tümdengelim D) Benzeşim
 E) Öncül

4. Bir şehirde yaşayan, sosyoekonomik ve kültürel yapısı birbirinden farklı olan 5000 aile üzerinde yapılan bir araştırmanın sonucu, o şehirdeki tüm ailelere genellenmiştir.

Bu araştırmada kullanılan akıl yürütme tekniği aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Tümdengelim B) Tümevarım C) Benzeşim
 D) Önerme E) Analogi

5. Bireylerin herhangi bir olay, varlık veya ortaya atılan düşüncelere dair bir anlayış geliştirmesidir. Yargıda bulunulan alanlara göre siyasi, ahlaki, dinî, bilimsel, sanatsal ve felsefi nitelikte olabilir.

Parçada tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Argüman
 B) Öncül
 C) Akıl yürütme
 D) Görüş
 E) Tutarlılık

6. Doğru veya yanlış bir yargı bildiren cümlelere önerme denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi önerme değildir?

- A) Bir hafta yedi günden oluşur.
 B) Bütün sporcular antrenman yapıyordu.
 C) Türkiye de İtalya da yarınadır.
 D) Türkiye'nin başkenti İstanbul'dur.
 E) Umarım bu cümle bir önerme olur.